צריכי דאי מהתם הוה א] אמינא להדיוט אבל לגבוה אימא לא נפסדינהו לכולהו ואי מהכא הוה אמינא הני ב] מילי קדשים דמאים אבל חולין דלא מאים אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא צריכא ה) וניבטלו ברובא וכי תימא חשיבי ולא בטלי הניחא למאן דאמר כל שדרכו לימנות שנינו אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר דתנן ו) מי שהיו לו חבילי תילתן של כלאי הכרם ידלקו

רש"י

צריכי דאי מהתם הוה אמינא הני מילי חולין. אבל קדשים אימא ליעביד להו תקנתא דליבטיל איסורי הנאה ברובא ונימא יקרבו כי היכי דלא נפסדינהו לגמרי לכולהו ג]: ופרכינן **וניבטיל ברובא.** ג) דהא כתיב אחרי רבים להטות [שמות כג]: **וכי תימא חשיבי.** הואיל ודרכן למנות: **כל שדרכו לימנות.** שיש בני אדם המקפידין במניינם ד] ומוכרין במניינם שנינו דלא בטלי בסמוך בהך משנה דחבילי תילתן שפיר דהא [בהמות] נמי הרבה בני אדם המקפידין ה] עליהן ומוכרין אותן במנין ואע"פ שיש בני אדם שאין מקפידין כל כך ומוסיפין יתירה או מוכרין העדר יחד: **אלא למ"ד את שדרכו לימנות.** שדרכו מיוחד לכך שאין לך אדם דמוסיף עליהן יתירה ללוקח ולא מוכר בלא מנין הני אין דרכן מיוחד למנין שיש המוסיפין ו] יתירה או מוכרין העדר בלא מנין: **תילתן.** מין תבלין וחבילין ז] חשוב מאד שאף טעם העץ שוה לפרי ובלע"ז פינוגר"י:

תוספות

וליבטלו ברובא. דמטעם בריה אין לומר דלא בטיל דאע"ג דאבר מן החי חשיב בריה (חולין קב:) איסור תערובת דהכא לאו משום אבר מן החי אלא שלא ישחוט ויאכל משום חטאת המתה ושור הנסקל וכי שחיט ליה אזיל ליה איסור אבר מן החי ואיסור חטאת המתה ושור הנסקל אפי' שלם לא חשיב בריה כמו נבילה וחלב ודם דלא הוי בריה ועוף טהור קטן ח] שלם אם אין בו כזית בשר אין לוקה עליו משום נבילה דלא חשיב בריה דעוף טמא ודאי חשיב בריה דכשאסרו הכתוב אסרו בין גדול בין קטן אע"ג דלית ביה כזית אלא כל שהוא בעלמא וכן גיד הנשה חשיב ליה בריה בפ' גיד הנשה (שם ק.) דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד אפילו כל שהוא וכן אבר מן החי חשיב בריה דטעמא דבריה משום דהוי כאילו פירש ט] בין גדול ובין קטן כדמוכח פ"ג דשבועות (דף כא:) דאמר וכי היכן מצינו באוכל כל שהוא שהוא חייב כו' ופריך והרי מפרש י] ומשני מפרש נמי כבריה דמי והא דאמר בפ' אלו הן הלוקין (מכות יז.) דקאמר ר"ש אף חטה כברייתה ורבנן בריית נשמה חשיבא חטה לא חשיבא דמשמע שהדבר תלוי בנשמה והאיכא גיד הנשה רבנן לדבריו דרבי שמעון קאמרי ליה לדידן טבל לאו בריה הוא דלא דמי למפרש אלא לדידך דמדמית חטה לנמלה לא דמי דנמלה בריית נשמה וחשיבא ואע"ג דרבנן גופייהו לא חיישי בהאי טעמא קאמרי ליה הכי וכהאי גוונא אשכחן לקמן בפירקין (דף עז.) דאדרין באברי בעלי מומין רבי אליעזר אומר יעלו וחכ"א לא יעלו ומפרש טעמא דרבי אליעזר משום דכתיב מום בם יא] הוא דלא ירצו הא ע"י תערובות ירצו והא דקתני רואה אני את בשר בעל מום כאילו הוא עצים לדבריהם דרבנן קאמר להו אע"ג דרבי אליעזר גופיה לא חייש להאי טעמא דעצים ד):

אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר. תימה מי גרע שור גדול מאת שדרכו למנות הא אפילו חתיכה בעלמא חשיבא את שדרכו למנות משום דחשובה להתכבד בפני האורחים [כדאמרינן] בפ' גיד הנשה (חולין ק.) וכל הנך י' דברים דחשיבי את שדרכו יב] לכאורה בכולהו לא חשיב כשור הגדול ועוד דבפ' בתרא דע"ז (דף עד.) חשיב שור הנסקל ואמרי' התם האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסור הנאה ולא פריך הניחא למאן דאמר כל שדרכו כו' כדפריך הכא ובבילה פ' קמא (דף ג:) ובפ' גיד הנשה (חולין ק.) שמע מינה דלכל הפחות חשיב את שדרכו ועוד מדפריך התם דניתני אגוזי פרך ורימוני באדן ולא פריך מחבילי תלתן משמע דחשיב יג] כששה דברים ונראה לפרש דמשום חטאות המתות פריך הכא למאן דאמר את שדרכו דמשמע אפי' חטאת העוף כדתניא יד] במס' קינים (פ"ב מ"ג) או שפרח מבין המתות ימותו כולן ואע"ג דקתני במתני' זבחים ועוף לאו בכלל זבח הוא מכל מקום מדקתני כל הזבחים משמע אפי' עוף בכלל וא"ת כיון דהני דע"ז כששה דברים חשיבי אם כן יין נסך דקתני התם היינו חביות סתומות והא תנא ליה גבי ששה דברים ולא הוה ליה למיתנייה כי היכי דלא חשיב ככרות של בעל הבית משום דתנא ליה גבי ששה דברים כדמפרש התם ושמא החמירו ביין נסך לאסור אפי' חביות פתוחות משום דחמירא עבודת כוכבים משאר איסורין דמטמאה ותופסת דמיה ועוד נראה דאיצטריך למיתני חביות סתומות משום דיין נסך נפקא לן מדברי קבלה ולא כתיבא איסורה באורייתא ומשמע טו] דהוי כסתם יינם דרבנן וס"ד דבטל ועוד טז] אשכחן איסור עבודת כוכבים דקיל לרבי אליעזר דאמר יש פדיון לעבודת כוכבים מה שאין כן בשאר איסורים יז] והשתא אפרש כל הנהו דע"ז היכי חשיבי כששה דברים יין נסך משכחת לה בחביות סתומות עבודת כוכבים בטבעות וכוסות דחשיבי ועורות לבובין כשעשה ממנו כלי נאה אי נמי עבודת כוכבים משום דחשיבא לעובדיה וכן עורות לבובין ואי נמי יח] כדמפרש בירושלמי [ע"ז פ"ה הי"ב] יין נסך ועבודת כוכבים ועורות לבובים על שם לא ידבק בידך מאומה מן החרם [דברים יג] ואיירי אפילו בחביות פתוחות ושמא לא הביא פסוק זה בירושלמי אלא למימרא דמיניה ילפינן איסורי הנאה בהני תלת וציפורי מצורע מיירי בציפור דרור גדולים וחשיבי שער נזיר בציפרתא כדאי' בסוף תמורה (דף לד.) שעשה נורת ציפור כבגד יט] מעשה רוקס משער נזיר ויש עוד אחרים משער כ] היתר ופטר חמור ובשר בחלב ועגלה ערופה וחולין שנשחטו בעזרה בחתיכות הראויות להתכבד דעדיפי מאת שדרכו וחשיבי כאגוזי פרך ואע"ג דאיסורי הנאה נינהו חשיב ראוי להתכבד כיון דאי היתה בטילה היתה ראויה להתכבד הלכך לא בטלה והא דאמרי' בסוף הערל (יבמות פא:) דחתיכה של חטאת טמאה במאה של חטאת טהורה תעלה התם אפי' תתבטל לא חשיב ראוי להתכבד בפני אורחים כהנים דאין מחזיקין טובה זה לזה שכולן שוין כדכתיב (ויקרא ז) לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו אבל של חטאת בשל חולין קאמר כא] התם דלא תעלה דלאו דוקא טהורה בשל חולין דהוא הדין טמאה בשל חולין ובקונטרס פירש ביבמות דטמאה בטהורות תעלה משום דלהפסד מרובה חששו אבל טהורה בשל חולין הפסד מועט דחזיא לכהנים וזו תימה דכמה איסורי הנאה לא בטלי ולא חיישינן וא"ת אמאי לא חשיב במסכת ע"ז פרוסה של לחם הפנים וחתיכה של חטאת טמאה וחתיכה של קדשים שמתו וי"ל דבקדשים לא קמיירי ומיהו הוה מצי למתני אברי שעיר המשתלח למאן דאסר ביומא (דף סז.) וחתיכה של עיר הנדחת ושער של מת דאסרינן בפ"ק דערכין (דף ז:) וקצת קשה מירושלמי לפי מה שפירשתי דהנהו דע"ז עדיפי מאת שדרכו דמשמע התם דלא הוו אלא י' דברים את שדרכו והכי איתא התם בפ"ב כב] דמסכת ערלה [ה"ד] דר' יוחנן ור"ל איתפלגון חד אמר י' דברים מקדשין דברי רבי מאיר פי' י' דברים השנויים במשנה שכולם את שדרכו ואחרים כג] אמרו כל הדברים מקדשין דברי רבי מאיר פי' דכל שדרכו למנות שנינו (וכו') כד] דאותם י' דברים דקאמר רבי יוחנן היינו אותם ששה דברים דקאמרי רבנן וחבילי תלתן הרי ז' ובגד שצבעו בקליפי ערלה ונתערב באחרים וצובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו דבתרווייהו תנן התם כולן ידלקו דברי ר' מאיר ובגד וסיט תרי מילי חשיבי כה] וסיט חשיב את שדרכו כדאמר התם בירושלמי ואורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד דקתני התם ידלק הבגד קאמר עלה בגמ' כו] [שם הל"ב] דאית תנא דתני במשנה דברי ר"מ ואית דלא תני דברי ר"מ מאן דתני דברי רבי מאיר אית ליה י' דברים מקדשים פי' שזו היא העשירית ומאן דלא תני דברי ר"מ מנא ליה י' דברים מקדשין פי' אותן עשרה דברים שאמר ר' יוחנן דמקדשי לר"מ דהוו את שדרכו היכן הם ומשני ר"מ כר"ע שמוסיף אף ככרות של בעל הבית והשתא מאי קא קשיא ליה הא איכא כל הנהו דע"ז דמיקדשי אפי' לרבנן וכ"ש לר"מ ועוד דאמר בפ"ג דבכורות (דף כה:) דגיזי בכור בעל מום שנתערבו בגיזי חולין אוסרין בכל שהן א"כ הוו את שדרכו לר' יוחנן ושמא לא מיירי בירושלמי אלא באותם דברים השנויים במסכת ערלה באותה משנה אבל אכתי איכא טובא. וביבמות הארכתי יותר:

י) **נתערבו באחרות ואחרות באחרות.** ר"ת ל"ג בשום מקום ואחרות באחרות בהך משנה ששנויה בסוף מסכת ערלה ובהנהו דמסכת ע"ז בסוף פרק כל הצלמים גבי אפה בו את הפת כו' וגבי בגד שצבעו בקליפי ערלה ובכמה מקומות כיוצא באלו מדפריך לקמן (דף עד.) על שמואל דאסר ספק ספיקא בעבודת כוכבים מברייתא שמתרת דלא כז] משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה שאוסר אפילו בשאר איסורין ספק ספיקא כגון רמוני בדן ושמואל סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ואי הוה גרסינן הכא ובמסכת ע"ז ואחרות באחרות הוה ליה לאיתויי ראייה לשמואל מהנך משניות ולא היה דוחק להביא מברייתא דרבי יהודה ועוד יש לדקדק מגופה דמתניתין דהתם במסכת ערלה (פ"ג מ"ב) גבי בגד שצבעו בקליפי ערלה וגבי תבשיל שבשלו בקליפי ערלה והך דחבילי תלתן קתני נתערבו באחרים וגבי צובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו וגבי אורג מלא הסיט מצמר בכור בבגד לא קתני נתערבו באחרים והיינו טעמא משום דאם נתערב בשאר בגדים יכול להסיר מכל אחד מלא הסיט ומישתרי מטעם

[illegible] שמעינן ליה מההיא דתמורה דקתני אוסרין בכל שהוא שאין מועיל ליקרב וא"כ מאי קמ"ל מתני' דהכא אי לענין איסור
[illegible] מעינן לה ואי משום איסורא דקדשים מההיא דתמורה שמעינן לה. וי"ל כדפ"ה דה"ק אימא לא נפסדינהו לכולהו ולעולם
[illegible] ברוב להתקין איסור להדיוט ומתוך כך ימתין להדיוט וימכרו כשהוממו ויביאו אחרים לקרבן בדמיהן ויהיו מותרים לימכר
[illegible] גבוה ולא יפסיד ההקדש ומיהו איסור דגבי גבוה אין לו ביטול ולא יקרבו אלא ימכרו להדיוט כדפי', קמ"ל דימותו ואין להן
[illegible] והא בריה היא וקי"ל דבריה אינה בטילה מידי דהוי אגיד הנשה ועוף טמא ודג טמא דלא בטילי וי"ל דלא קרינן בריה
[illegible] ברייתו כגון גיד הנשה ועוף טמא ודג טמא דמשעת ברייתן הן נאסרין ולכך בריה הן ולא בטילי, אבל הכא גבי שור הנסקל
[illegible] לא קרינן ליה בריה. ולא נהירא שהרי ערלה בטילה במאה ומאתים והוי בריה שהרי האיסור עליה משעת ברייתה. לכך נראה
[illegible] לא חשיב בריה משום דגבי בריה בעינן ששמו עליו מברייתו ואינו משתנה לעולם אף לאחר מיתה כגון חתיכה דעוף טמא
[illegible] לי חתיכת בשר וכיון דשם בשר עליו אף לאחר מיתה (היינו) [הוי] בריה, וכן חתיכת דג טמא וכן גיד שמו גיד בין מחיים
[illegible] שמו עליו לאחר מיתה, אבל הכא בבהמה שמתה אין שמה דמחיים עליה לאחר מיתה אלא נבילה שמה ולכך אמרינן דאינו
[illegible] שר ודג טמא ושרץ איסורייהו אינו על ידי מעשה אלא כך נאסרו בלא שום מעשה כמו שאמר רחמנא ולפיכך אין איסור
[illegible] לאחר מיתה, אבל הכא גבי שור הנסקל ואינך דאיסורייהו בא על ידי מעשה הלכך משתנה שמם לאחר מיתה. ובמס' חולין
[illegible] דרכו לימנות שנינו. ופעמים שאדם מוכר כל עדרו גדולים וקטנים כאחד. משמע דשור הנסקל לא חשיב את שדרכו למנות,
[illegible] ן אלו אסורין ואוסרין בכל שהו, וחשיב שור הנסקל, ומסיק בגמרא (שם) דגבי כולהו משום דהוי דבר שבמנין דקאמר התם
[illegible] למא ש"מ דחשיב ליה את שדרכו. וי"ל דאה"נ דשור הנסקל לא חשיב את שדרכו, והא דע"ז מיירי לאחר שחיטה בחתיכה
[illegible] להתכבד הוא וכן כולהו דהתם [קחשיב מה]אי טעמא באת שדרכו ולכך קרי ליה התם דבר שבמנין. וראיה מדקתני התם
[illegible] איכא, ואי משום דהוי איסור הנאה הא משמע בסמוך גבי ערלה משום איסורי הנאה לא חשיבה ובטילה. אלא ר"ל חתיכה
[illegible] הוא אבל הכא [גבי] שור הנסקל שנתערב חי ועודו חי ודאי אינו ראוי להתכבד. וא"ת מ"מ לאחר שחיטה יהא עשוי
[illegible] הוא יו שלא) דעשוי להתכבד [אם] היה בטל האיסור הוי שפיר העשוי להתכבד אע"ג דהוי איסורי הנאה. וי"ל כיון דהשתא
[illegible] כבד אע"ג דעל ידי תיקון עשויה להתכבד לא חשיבה עשויה להתכבד, ומה"ט התיר ר"ת תרנגולת אחת נבילה שנתערבה
באחרות [כשירות] בעורה בנוצתה ואמר שבטילה ברוב לפני שאינה עתה ראויה להתכבד כמו שהיא עתה בנוצתה, ואע"ג דע"י תיקון מועט עשויה להתכבד. וכן הלכה למעשה:

אלא שהן של בעלים הרבה: **יקרב.** כל כח] אחד ואחד לשם מי שהוא כשיקריבנו יאמר הרי הוא לשם בעליו ולא יזכ[יר]
מינו. כגון עולה בחטאת כט]: **ירעו.** שאי אפשר בהקרבה שחלוקין במתן דמן או באכילתן או בהקטרתן שזה כליל וזה
שאין להן פדיון שתחול קדושתן על דמיהן ויצאו הן לחולין אלא נאכלין במומן במדינה כולן ירעו עד שיוממו ויאמר
על מעות הללו ומותרין באכילה ובלבד שיאכלו בתורת מעשר ובכור שלא ישחטו באיטליז ולא ימכרו באיטליז ולא
מהן בהמה ויקריבנה ממין הזבח: **הכל יכולים להתערב.** כלומר אם נתערבו יש ספק בתערובתן: **חוץ מן החטאת**
שהחטאת אינה לעולם איל ואשם אינו אלא איל ואם אשם מצורע הוא או אשם נזיר הרי הן באין כבשים זכרים והחט[את]
אלא כבשה נקבה. אבל חטאת ועולה מתערבין כגון שעיר נשיא בשעיר עולה נדבה וכל שכן חטאות ושלמים שהכל קר[בין]
וכן איל עולת נדבה באשם: **מאי אפילו.** כיון דרובא דאיסורא לא כל שכן דימותו: **שנתערבו בהן כו'.** חד איסור בריבוא
תמורה: **הני מילי לגבוה.** כולן השנויין שם אינם אסורים אלא לגבוה ומותרין להדיוט על ידי חילול אבל מתניתין דקת[ני]
מיתסרי אימא נעביד להו תקנתא דלא ימותו אלא יבטלו ברובא ויקריבם אחד אחד חוץ מאחד מהן: **אבל הנך.** דלאו
איסורייהו וניבטלו ברובא ואפילו לגבוה: **דלאו איסורי הנאה נמי תנא ליה הכא.** דלא בטלי לגבוה דקתני מתניתין נ[מי]
לי למתניה התם: ומשני **מי קתני.** מתניתין גבי רובע ונרבע בכמה הן אסורין דילמא בטלי במאה או במאתים הילכך
שהן ואפילו בריבוא: ה"ג **כל שהן התם קתני:** **וניתני הא.** דתמורה ולא ניתני הא דזבחים: **תקנתא איצטריכא ליה.** ד[ה]
קתני תקנתא והכא תני תקנתא ירעו עד שיסתאבו כו': **דהדיוט נמי תנא ליה.** במסכת ע"ז דאפילו מידי דלהדיוט מ[ותר]
למיתני הכא חטאות המתות ושור הנסקל:ע"ב מעמ' קודם
צריכי. דאי מהתם הו"א הני מילי חולין אבל קדשים אימא לעביד להו תקנתא דליבטל איסורא ברובא דהא מדאורייתא
כו' כי היכי דלא נפסדינהו לגמרי: ה"ג **ואי מהכא הו"א הני מילי לגבוה דמאיס אבל להדיוט אימא לא.** כלומר אבל
אימא ניבטל ברובא: **אלא למאן דאמר את שדרכו למנות שנינו.** לרבי מאיר דלא בטילי וסתם מתניתין רבי מאיר היא
דרכן מיוחד לימנות פעמים שאדם מוכר כל עדרו קטנים וגדולים כאחד: **תלתן.** מין קטנית עשוי לתבלין למתק את

מסורת הש"ס

א) חולין ק. ביצה ג:, ב) ערלה פ"ג מ"ו בילה ג: יבמות פא. ועי' ירוש' תרומות פ"ד ה"ז, ערלה פ"ג ה"ד, ג) עי' חולין יא., ד) [ע"ע תו' חולין נו. ד"ה מאי טעמא], ה) ערלה פ"ג מ"א, ו) שייך לע"ב.

שינויי נוסחאות

א] הוה אמינא ה"מ חולין אבל קדשים אימא לא כצ"ל (שמכ"י): ב] גי' ס"י הני דאיסורי הנאה נינהו אבל הנך דלאו איסורי הנאה נינהו אימא לא ואי מהכא הו"א ה"מ קדשים דמאיסא אבל להדיוט אימא אפילו איסורי הנאה ליבטלו ברובא צריכי (ש"מ): ג] ר' ש"נ בעמ' הקודם אות כא: ד] צ"ל במניינם ומונין אותה למכור במנין. כצ"ל והס"ד ומה"ד שנינו (שמכ"י). וצ"ל שנינו בסמוך דלא בטלי (באה"מ): ה] מקפידין (ד"ו): ו] המוסיפין ללוקח יתירה (ש"מ): ז] צ"ל וחשובין מאד [ותיבת וחבילין נמחק] (צ"ק): ח] צ"ל ואפילו שלם (ב"ש): ט] פירש הכתוב שלא תאכל בין וכו' כצ"ל (צ"ק עפ"י תוס' חולין צו ע"א ד"ה מאי): י] בצ"ק נוסף פירוש שאמר שבועה שלא אוכל כל שהוא. וכ"ה בתוס' חולין שם: יא] צ"ל בם בם (ב"ש): יב] שדרכו ליכא בכולהו דחשיב כשור הגדול כצ"ל (ב"ש): יג] נלצ"ל דחשיב החשובין כששה (באה"מ): יד] צ"ל כדתנן (ב"ש): טו] צ"ל ועוד משום סתם יינן (ח"נ, וכעי"ז בש"מ). והוא תירוץ אחר. ולשון תוס' יבמות פא ע"ב ואומר ר"י דאיצטריך לאשמועי' דמחמרינן ביין נסך ואע"ג דלא כתיב איסוריה באורייתא אלא מדברי קבלה. או שמא אשמועי' דדוקא ביין נסך מחמרינן ולא בסתם יינן. ואם בסתם יינן הוי דינא הכי כ"ש דאיצטריך לאשמועי' משום סתם יינן: טז] ועוד משום דאשכחן (ש"מ): יז] בש"מ נוסף ולאפוקי מדידיה תנא ליה התם: יח] לשון הר"ש בערלה ועוד אפשר דיי"נ אפי' בפתוחות אוסר בכל שהו ומפ' בירושלמי כו' מן החרם, משמע שזה גורם להם להחשב לאסור בשיעור מועט כו' ומיהו שמא לא מיתוקמא אלא משום דמיניה נפקא לן איסור הנאה כו': יט] צ"ל בבגד (ש"מ וצ"ק): כ] הנוס' שלפנינו ברור וכמ"ש בצ"ק דאי לא היו עוד משער של היתר, א"כ הו"ל למשלפיה לשל איסור. ע"ש. ובח"ג הביא נ"א משעיר המשתלח: כא] דקאמר וכו' לאו דוקא כצ"ל (צ"ק): כב] ר"ת בפ' בתרא (יפ"ע): כג] צ"ל וחד אמר (צ"ק, כי"ב): כד] צ"ל ומסתבר (ש"מ וצ"ק): כה] חשיבי תשעה ואורג מלא כו' כצ"ל והשאר נמחק (צ"ק): כו] בירושלמי (צ"ק): כז] צ"ל ולא (צ"ק): כח] הנוסח הנדפס הוא מש"מ. נ"א כל אחד יקרב לשם מי שהוא וכשיקרבו יאמר הרי הוא לשם בעלים שלו (כי"י). נ"א כל אחד ואחד לשם מי שהוא ולא יזכיר שם אחד (כי"פ). ועי' תוס' ובתוי"ט מ"ב: כט] דיבור זה הוא מהש"מ, ובכתה"י שלפנינו ליתא:

שיטה מקובצת

והוה אמינא ה"מ לחולין דליכא פסידא. כלומר דלא חיישינן להפסידא דחולין הואיל דליכא הפסידא דהקדש אבל לגבוה דאיכא הפסידא דהקדש אימא לא כלומר ליבטלו משום [illegible]

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה וליבטלו וכו' אע"ג דרבי אליעזר גופיה לא חייש להאי טעמא דעצים. וע"ע ערכין דף לח ע"א בתוס' ד"ה אי אתה מודה וכו' ועי' לקמן דף קיא ע"א בתוס' ד"ה וכי תניא וכו']:

מוסף רש"י

שנתערבו בחטאות המתות, דמשמע א' מן הזבחים נתערב בהרבה חטאות המתות, ואפי' א' דהיתר ברבוא דאיסור כולן ימותו, ומאי אפי' דקאמר, פשיטא לן דכ"ש דכי הוי איסורא יותר טפי לגבי היתר פשיטא דימותו, דהא איסור רובא: **שנתערבו בהן חטאות המתות.** שנתערב בהן א' מחטאות המתות, דמשמע דחדא חטאת נתערבה בזבחים כשהיו הרבה, ואפי' אחת דאיסור ברובא דהיתר כולן ימותו ולא בטיל חד בינייהו: **אוסרין בכל שהן.** אפי' נתערבו אחד באלף כולן אסורין למזבח אם אינו ניכר: **הני מילי לגבוה.** דלגבוה מאיס ומש"ה לא בטלי וירעו עד שיסתאבו ויאכלם ההדיוט, אבל מילתא דלהדיוט נמי אסורה אימא ליבטל, קמ"ל ימותו דאפי' לגבי הדיוט לא בטיל, דאי בטיל לימא ירעו עד שיוממו ויפדו ויאכלם הדיוט: **הני הוא.** חטאות המתות ושור הנסקל: **דאיסורי הנאה נינהו.** ומש"ה חשיבי ולא בטלי: **אבל הני.** דמתני' רובע ונרבע דמותרין לאכילה להדיוט, דהכי עסקינן שרבע או נרבע ע"פ ע"א דאינה נסקלת בכך, או שהבעלים הודו ומודה בקנס פטור, אימא ליבטלו קמ"ל מתני': **דהדיוט נמי תנא ליה.** דאפילו בחולין ממש לא בטלי ברובא בע"ח וכל הנך דחשיבי (תמורה כח.) **ואוסרין בכ"ש.** כל מקום שנתערבו שם אפי' אחד באלף לא בטיל ואוסרין את כולן: **יין נסך.** חבית באלף חביות: **ועבודת כוכבים.** צורה שעבדוה ונתערבה באלף צורות שאין עבודת כוכבים (ע"ז עד.): **כל שדרכו לימנות שנינו.** משמע כל דבר שיש בני אדם המקפידין עליו מפני חשיבותו למוכרו במנין (ביצה ג:) **את שדרכו לימנות שנינו.** שעשוי מיוחד לימנות (יבמות פא.). מיוחד למנין הוא שדרכו, כגון תבלין, אבל דבר העשוי לימנות באחד אע"פ שנמכרו לפעמים בטל (חולין ק.). דמשמע את המיוחד לכך שאין אדם מוכרו באחד (ביצה שם):

לעזי רש"י

פינוגרי"י. חילבה (גרגרינת יוונית, צמח המשמש לתבלין).

ליקוטים

תלתן. חולבא בלשון ישמעאל והוא מן הזרעונין כמין עדשים והוא מר בתחילתו, וכשעורין אותו במים נמתק. (ערוך ע' תלתן)

נוסחאות רש"י כת"י

ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין. אם חטאת חטאת ואם עולה עולה ויקרא אותם כשיעור דמי היפה שבכולן ויאמר כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על מעות הללו: **נתערבו. זבח אחד: בחולין.** כשרים הרבה: **ימכרו חולין לצריכי אותו המין.** נמצאו כולם קדשים וממין זה אלא שאין ידוע מי בעליו של כל אחד ואחד שהרי הזבח הבעלים של כל אחד ואחד אינו ידוע איזהו ותקנתן שנויה במשנתינו: **קדשים בקדשים מין במינו.** [illegible]